

nésznő bő két órában teljes felnövekedéstörténetet dolgoz ki a színpadon: árnyaltan mutatja be, figurája miként érik gyereklányból nővé. Nagy Alfréd nehéz feladatot old meg nagyszerűen, hiszen Kömény Mókának a szerző sem írt sok poént, s a karakter sem alakul át jelentősen az események sodrában. D. Albu Annamária kristálytisza játékkal, Gajzágó Zsuzsa erőteljes színekkel építi fel az egyik s a másik Gondos vénlányt. Sokadszor nyújt káprázatosat párszerepben Pálffy Tibor és Váta Loránd. Vátáé a lomhább, puhább, kevésbé szofisztikált karakter, Pálffy hozza a mozgékonyabb, agresszívabb alakot. A színész természetellenes hangsúlyokkal dolgozik, melyek ezúttal többek között Bakk Lukács visszafojtott szexuális vágyait hivatottak közölni, s nem marad el a darabbéli figuráját eszenciálisan jellemző akrobatikus mutatvány sem (a hatás kedvéért rózsaszállal a szájban).

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne” – Tamási darabjai, úgy tetszik, a szerzőről nevezett sepsiszentgyörgyi színházban találtak otthonra.

TAMÁSI ÁRON: ÉNEKES MADÁR (Jókai Színház, Komárom)

Díszlet-jelmez: Ondraschek Péter m. v. **Koreográfus:** Gemza Péter m. v. **Rendezőasszisztens:** Mesinger Nóra. **Rendező:** Vidnyánszky Attila m. v. **Szereplők:** Szvrcek Anita, Szoták Andrea m. v., Tóth Tibor, Fabó Tibor, Holocsy Katalin, Hajdú László, Varsányi Mari, Manases István, Bernáth Tamás, Lőrincz Margit m. v., Németh Ica m. v., Mák Ildikó, Olasz István, Nagy László.

TAMÁSI ÁRON: HULLÁMZÓ VÓLEGÉNY (Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata)

Zene-koreográfia: Könczei Árpád. **Díszlet-jelmez:** Bartha József. **Dramaturg:** Kádár-Dombi Katalin. **Rendező:** Török Viola. **Szereplők:** Bokor Barna, Gyórfy András, Csíki Hajnal, Tatai Sándor, Tollas Gábor, Benó Kinga, B. Fülöp Erzsébet, Kárp György, Balázs Éva, Korpos András, Kovács Botond, Kilyén László, Henn János, Bányai Kelemen Barna, Meszesi Oszkár, Bartha László Zsolt.

A CSODA (játék Tamásival két részben az Énekes madár című színjáték alapján) (Tamási Áron Színház, Sepsiszentgyörgy)

Dramaturg: Sebestyén Rita Júlia, Czegő Csongor. **Díszlet-jelmez:** Bartha József. **Koreográfia:** Könczei Árpád. **Zenei anyag:** Könczei Árpád, Dresch Quartett. **Rendező:** Bocsárdi László.

Szereplők: Nemes Levente, D. Albu Annamária, Gajzágó Zsuzsa, Pálffy Tibor, Váta Loránd, Kicsid Gizella, Nagy Alfréd, Molnár Gizella, Pál-Ferenczi Gyöngyi, Debreczeni Kálmán, Diószegi Attila, Kolcsár József, Márton Lóránt, Mátray László, Nagy József, Nagy Kopeczky Kálmán.

Márok Tamás

Orfeum a katedrális tövében

LEHÁR FERENC: CIGÁNYSZERELEM

Az operett az a műfaj, amely legkésőbb eresztett gyökeret a Dóm tér kövezetén. A *Jézus Krisztus Szupersztár* 1986-os bemutatója óta folyamatosan jelen van itt a rockopera/musical is, a lényegesen nagyobb múltú operett viszont csak *A mosoly országa* 1989-es előadása óta honosodott meg.

Nem véletlenül, hisz a Szegedi Szabadtéri Játékok sohasem csak egy játszóhelyet jelentett a sok közül, mindig gondosan áptolták a szellemiségét is. Amelyet az 1931-es kezdetektől az opera mint műfaj és *Az ember tragédiája* mint darab, valamint a drámairodalom klasszikusai határoztak meg. A Dóm mint meghatározó díszletelem parancsoló jelenlétét a Játékok szervezői

tiszteletben tartották. Az áhítatos légkörbe a népies daljáték, például a *Háry János*, a *János vitéz* vagy a *Csínom Palkó* belefért, sőt még a monarchikus-romantikus *Cigánybáró* is, az orfeum azonban már nem.

1989-ben is óvatos volt az első lépés, hisz *A mosoly országában* kevés a frivol elem, ráadásul ez az egyetlen olyan operett, amely megszegi a műfaj legalapvetőbb szabályát, azaz nincs jó vége. Hasonló jellegű Lehár másik, kevésbé sikerült alkotása, a *Cigányszerelem* is, melyet 1993-ban Vámos László álmodott a Dóm térre. A szinte végig a szabadban játszódó szerelmi történet helyszíne egy erdélyi birtok, így „a hely szelleme” nem emelhetett kifogást.

Az igazi áttörést a *Csárdáskirálynő* 2005-ös bemutatása hozta. Az operettek operettje aztán tele van mindennel, ami tényleg nem illik egy templom elé: orfummal, kis sanzonettel, nagy sanzonettel, jaj, cicával, Hajmási Péter, Pállal. „A hely szelleme” lázadozott is, ám a közönség zajos ünneplése belefojtotta a háborgást. A Szabadtéri Játékok nemrég munkába állt vezetői ekkor alkották meg a Dóm téri operettjatszást legújabb receptjét. Végy egy neves rendezőt (Alföldi Róbert), keverj hozzá pár nagy hangú operaénekest (Rálik Szilvia, Gregor József), nem árt, ha a férfiak jól játszanak, a lányok meg neccharisnyában és fürdőruhában is jól mutatnak, végül fűszerezd meg az egészet egy csomó sztárral (Hernádi Judit, Bodrogi Gyula, Stohl András), és kész az inycsiklandó operettmenü. A fanyalgó színházi dietetikusokkal pedig ne törődj!

A recept két évvel később annyiban módosult, hogy a *Marica grófnő* címszerepében világhírű operaénekesnőnk, Lukács Gyöngyi debütált operettprimadonnaként. Bonvivánnak megkapta a gyakorlott Nyáry Zoltánt, további körítésként az ifjú Nagy Ervint, Tordy Gézát, no és az élő legenda Lehoczky Zsuzsát. De a *legújabb* név mégiscsak a leleményes rendező Eszenyi Enikő volt, aki azonban Alföldinél „másodlagosabb frissességgel” nyúlt a darabhoz. Az idén még szolidabb darabbal, még konszolidáltabb stílusban folytatódott a műfaj Dóm téri pályafutása. A *Cigányszerelem* a fiatal Béres Attila találta.

Felfogásában Ilona nem földbirtokosnő, hanem a kolozsvári színház primadonnája. Ez egyben alkalmas arra, hogy a nyitó képben elénekelje a szerző *Giuditta* című operettjéből a belépőt. Daróczi Sándor azonban nem követte a műfaj konvencióját, nem tervezett elég nagy lépcsőt, ezért aztán a régi sikerei városába visszatérő tündöklő szopránnak, Frankó Tündének nélkülöznie kellett a nagy nyitó tapsot.

Azért is hiányoljuk ezt az effektust, mert a darabból leginkább a slágereket nélkülözzük. Jó ez a muzsika, csak néhány olyan dallam hiányzik belőle, amelyet hazafelé füttyülgethetne az ember. Van egy nóta, ami fülbe mászna, a Jonel *Zórika, Zórika, jöjj haza már!* kezdetű románca, ha Vadász Zsolt egy kicsit olvadékonnyabban, több odaadással énekelné amúgy kellemes színű tenorján. Kiss B. Attila a premieren szórta a nem kötelező magas c-ket, és Józsi primás karakterét is jó irányban kereste, csak épp nem ment el elég messzire. Még féktelenebb, még szélsőségesebb, még rapszodikusabb legényt várnánk – bár azt bajos volna megmondani, hogy ugyan kitől, ma, Magyarországon. Rácz Rita is bravúrosan oldotta meg a nyaktörő szólamot, rutinja és lényének sugárzása is hatott. De a néző leginkább Stohl Andrásról és Kovács Patrícáról hatódik meg, ahogy láthatatlanul pillanatok alatt köréjük fonódik a szerelem. Vagy Molnár Piroska és Bodrogi Gyula hajszálpontos ritmusérzékkel és poéntechnikával előadott párosától, amelytől egy estére közügygyé vált, hogyan is kell megsütni egy fácánt.

Veréb Simon felvétele

Kovács Patrícia és Stohl András

A második rész közepére már nemcsak az esőszünetek alatt, de előadás közben is a rendező nyilatkozatain töpreng el az ember, hogy a darab jótékonyan hathat a mai cigányellenes közhangulatra, mivelhogy Zórika nem azért engedi el Józsit, mert az cigány, hanem mert nem valók egymáshoz. Meg hogy Bolányi Gergelyből azért csinált Jonelt Béres Attila, hogy demonstrálja, milyen békében élhet együtt Erdélyben roma, román, magyar.

Miközben minden kiszámítottan klappol, mégse vonja az áramkörébe az, amit lát. Ebbe a szép kerek értékítéletbe csak egyvalaki nem akar beleilleszkedni. Frankó Tünde ugyanis mindvégig olyan precízen *játssza túl* Ilona szerepét, ahogy csak egy, a színház világát belülről jól ismerő és tehetsége folytán kívülről szemlélni képes művész tudhatja. Aztán a végén kiballag a zenekari árok elé, s a *Messze a nagy erdővel* elénekli, miről is szól a darab. Egyszeriben kiszaladnak a fejünkből nyilatkozatok, slágerek, látványosságok, gondolatok, s mindenki elmerenghet azon, hogy a nagy erdő, ahová annyira vágyik, vagy túl messze van, vagy egyáltalán nem olyan, amilyennek messziről látszott, hogy ebben a történetben is mennyi mindenkinek kell földnia az álmait, s hogy a boldogság mennyire viszonylagos fogalom. Minden szerelem cigányszerelem, gyorsan jön, váratlanul múlik el, életet, karriert, családot nem érdemes alapozni rá. S az efféle elmélkedésre ugyan miért is ne választhatnánk a Dóm tövét?

LEHÁR FERENC: CIGÁNYSZERELEM (Szegedi Szabadtéri Játékok)

Díszlet: Daróczi Sándor. **Rendező:** Béres Attila.

Szereplők: Bodrogi Gyula, Frankó Tünde, Gesztesi Károly, Hollósi Frigyes, Kiss B. Attila, Kovács Patrícia, Molnár Piroska, Rácz Rita, Stohl András, Vadász Zsolt.